

Samenvatting interview Matthijs Overmars 24 februari 2022

Matthijs geeft vanaf 1988 muzieklessen aan klassen in het primair onderwijs van de vrije school, met name aan de hogere klassen. Koorlessen aan klas 4, 5 en 6. Fluitenbouw en fluitles aan de hogere klassen en lierles aan de lagere klassen. Matthijs bouwt samen met de kinderen bamboefluiten. In de fluitlessen werkt hij projectmatig; 18 lessen in een kort tijdsbestek. Matthijs werkt in het fluiten met het notenschrift maar dat is voor hem geen doel. Het is meer een middel om tot musiceren te komen. Daar waar het notenschrift dient om te kunnen musiceren is het handig.

Ritmische aspect van het notenschrift krijgt meer aandacht dan het melodische aspect. Maar ook dat niet te veel om vooral tijd vrij te houden om te kunnen musiceren.

Bij koor werkte Matthijs aanvankelijk met bladmuziek, maar daar is hij vanaf gestapt. Het werd in de les meer een zoekplaatje. Hij hanteert nu grote vellen met de teksten erop.

Voordeel is dat iedereen naar voren gericht is. Dyslectici hebben hier wel moeite mee. Die geeft Matthijs een blad in de hand.

Op de school waar hij werkt is geen duidelijk beschreven leerplan muziek.

Matthijs is op de scholen waar hij werkt een soort muziekconsulent. Hij draagt repertoire aan en werkvormen waar docenten in de klas zelf mee aan de slag kunnen.

Het vrije school leerplan muziek zou volgens Matthijs gebaseerd moeten zijn op de ontwikkelingsfasen van het kind. Voorbeeld: derde klas gaat over leiden en volgen. Klas vier: het geheel valt in duigen uiteen. Deze principes zijn dan uitgangspunt voor het ontwerpen van muziekactiviteiten. Het gaat niet om de muziek, maar om de ontwikkeling van de kinderen en hoe je met de muziek daaraan kan bijdragen.

Het gaat niet om wat er zou moeten, maar wat er zou kunnen.

Matthijs' bescheiden mening over het muziekonderwijs aan vrijescholen in Nederland is dat het zingen wel verzorgd wordt, maar dat het instrumentaal onderwijs een ondergeschoven kind is. Ook neemt hij waar dat de tendens is om alles naar voren te halen. Het ritmische, metrische stuk wordt ook naar voren gehaald. Kleuterliedjes met een dreun. Het uitstellen van bepaalde zaken zou mooi zijn. Het summum van eenstemmigheid is in de derde klas. Als je dan canons gaat zingen mis je de kans om dat eenstemmige echt goed te ervaren. Bewaar bepaalde liederen en energizers voor de hogere klassen.

Wat verder een ondergeschoven kind is, is wat je met een lied allemaal kunt doen. Daarmee bedoelt Matthijs niet het maken van arrangementen of het doen van een dans erbij, maar het lied als basis nemen voor het oefenen van bepaalde werkvormen: Solo-tutti, lied opdelen over verschillende groepen, opbouwen vanuit paar stemmen en dan door naar een hele klas, door elkaar heen lopen bij canon. Het lied is dan een middel om te komen tot bepaalde spelvormen waarin het luisteren, het samenwerken etc geoefend worden.

In hoeverre denkt Matthijs dat de solfa en de takadimi van de Kodály methodiek een bijdrage kan leveren aan het vrije school muziek leerplan. Matthijs denkt dat dat zeker kan, maar het vereist waarschijnlijk wel een intensievere beoefening dan een wekelijkse losse les. De ritmetaal is daarin wat behapbaarder, maar het de kinderen eigen laten maken van de solfa ligt lastiger.

In de muziekles werkt Matthijs vooral docentgestuurd. Hij ziet wel dat het mooi zou zijn om de kinderen meer eigenaarschap te geven om zelf vorm te geven en in het creëren te komen maar doet dit niet of weinig.

Het gaat Matthijs er niet om wat je kan aan het einde van de rit, het gaat hem erom wat je hebt gehad in je ontwikkeling aan het musiceren en beleven van muziek in de muzieklessen. Wat hij belangrijk vindt is dat kinderen een verhouding hebben ontwikkeld tot het musiceren. Niet goed meetbaar als doel is het doel dat de kinderen door het musiceren een hoger zintuig ontwikkelen in het luisteren.

In de zesde klas kun je de kwintencirkel behandelen. Het hoeft niet. Maar het sluit prachtig aan bij meetkunde! Het gaat dan vooral om de verwondering dat er een wetmatigheid is met een bepaald schoonheid in de muziek.

In de lagere klassen (klas 1, 2 en 3) is Matthijs voorstander ervan om het ritmische niet te abstraheren uit de muziek. Maar om het beleefbaar te maken vanuit het lied. Het geheel is hierbij belangrijk.